

A Szegedért Alapítvány idei díjazottjai

Ünnepélyes gálaműsor keretében ma este adják át Szeged leg- rangosabbnak számító civil kitüntéseit a nagyszínházban. A Szegedért Alapítvány fődíjasa idén Czúcz Ottó alkotmányjogász, a

Szegedi Tudományegyetem professzora, az Európai Unió luxemburgi székhelyű Elsőfokú Bíróságának bírása. A tudományos kuratórium díját Gábor Miklós emeritus professzor, farmakológus, a

művészeti kuratóriumét Tóth Sándor szobrászművész, a társadalmi-állampolgári kuratóriumét pedig Vörös László irodalomtörténész kapja.

A FÖDÍJAS CZÚCZ OTTÓ JOGÁSZPROFESSZOR

Magyarok Európában

Nem gondoltam, hogy Szegeden bárki is számon tartja a működésemet; elérkezniültem, amikor megtudtam, hogy kitüntettek – mondta Czúcz Ottó professzor, aki közel egy éve az EU luxemburgi székhelyű Elsőfokú Bíróságának bírása.

Az Európai Unió Elsőfokú Bíróságának testületében minden tagállamot egy-egy bíró képvisel: a luxemburgi székhelyű bíróság magyar tagja Czúcz Ottó, a Szegedi Tudományegyetem professzora. Alkotmánybíróként dolgozott, amikor uniós bírává jelölte a kormány. A szegedi jogi karon mindaddig megtartotta előadásait, ám Luxemburgból – mivel egy kicsivel messzebb van, mint Budapest – ez nem lehetséges. Az európai megbízatás hat évre szól.

– Nagyon szeretném a kapcsolataimat ezután is megőrizni az egyetemmel, a hallgatókkal, reménykedem benne, hogy lesz még alkalmam tanítani, tudományos munkát végezni. Hiányzik – vallotta be a nem hétköznapi bírói karriert befutott professzor, aki azonban egy percig sem tagadta: bár nagyon sokat és gyorsan kell dolgozni az európai taláros testületben –

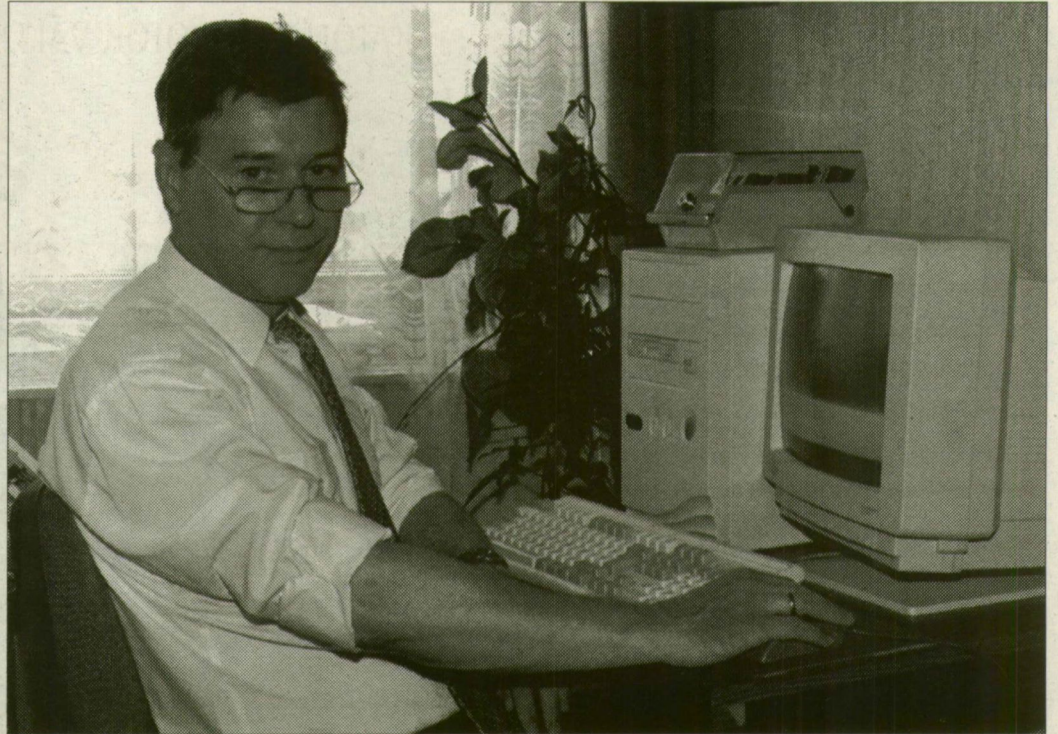
élvezi. Mert az ügyek sokfélék, bonyolultak, érdekesek.

– Május 12-én volt tavaly az eskütétel, 14-én pedig már megkaptam az első 12 ügyem aktáit – érzékelteti az uniós tempót. – Szerencsére viszonylag gyorsan sikerült összeállítani a munkatársi gárdát, egy spanyol, egy belga és egy magyar jogi referens, aszisztens és titkárnő tartozik a kabinetembe. De kezdetben így is minden figyelmemet lekötötte a munka, hiszen egyáltalán nem csak a korábbi szakterületemhez kapcsolódó ügyeket kaptam. Vannak ugyan a különféle hivatalok és a köztisztviselők vitáival foglalkozó akták, hozzám közel álló munkajogi témák, de nem ez a jellemző. A legbonyolultabbak a versenyügyek, amelyekben egy-egy nagy, általában multinacionális cég magatartása akadályozza az egyik legfőbb közösségi érték, a szabad verseny érvényesülését. Elég nehezek az állami támogatásokkal kapcsolatos témák is, amelyekben többnyire arról van szó, hogy valamely tagállam segítyezi a vállalatokat, vagy személyek csoportját, s ez nem egyeztethető össze a közösségi szabályokkal. De foglalkoztam már közösségi védjegyügyekkel, melyekben

többnyire cégek harcolnak a hivatalokkal a márkanév használati jogáért. És volt tengeri halászati témám is. A munkának az a menete, hogy a befogadott ügy előadó bírása elkészíti belső jelentését, amit a 3-5 fős tanács megvitát, ezután tárgyalás, majd ítélethozatal következik. A bíróság belső működési nyelve a francia, a tárgyalások pedig az adott ügy eljárási nyelvén zajlanak, amit általában a felperes határoz meg. Azt mondhatom, hogy hirtelen és elképesztő mértékben kellett kitágítani az érdeklődésemet, s bár részint ez kényszerűség, egyáltalán nem bánom, sőt örülök neki. Remélem, egyszer kamatoztatni tudom a kutatásban és az oktatásban is.

Milyennek látszik onnan nézve Magyarország, milyenek a kilátásaink? – kérdeztem. Czúcz Ottó szerint minden adottsággal, képességgel rendelkezünk ahhoz, hogy jól beilleszkedjünk az európai értékrendbe. Ez rengeteg munkával jár, de megéri, mert az életminőségünk javulása lesz az eredmény. – Remélem, hogy minél többen, minél hamarabb és minél intenzívebben érzékelik majd a magyarok ezt a jó változást – mondta.

A professzor a saját életmi-

Czúcz Ottó: Minden adottsággal, képességgel rendelkezünk ahhoz, hogy jól beilleszkedjünk az európai értékrendbe
FOTÓ: KARNOK CSABÁ

nőségéről annyit árult el, hogy amikor kiszabadul az aktahalmok árnyékából, akkor kirándul a családdal. Franciaországi sietést sikerült beiktatniuk az idén januárban, és megismerték már Luxemburg tájait is. Az ország gyönyörű, különösen azért, mert igen sok az erdeje. A Czúcz család mindazonáltal a nagy ünnepek körül kivehető szabadnapokat többnyire itt, Szegeden tölti.

– Őszintén meglepődtem, amikor a Szegedért Alapítvány megtisztelő kitüntetéséről értesültem – mesélte az európai

közösség bírása. – Nem gondoltam, hogy otthon bárki is számon tartja a tevékenységemet. Igen jól esett, amikor kiderült, hogy valakinek vagy valakiknek mégis eszébe jutottam, olyannyira, hogy egészen elérkezniültem.

A fődíjjal olyan személyiséget tüntetnek ki, akinek életútja, eredményei Szeged fejlődését szolgálták, aki a városért műhatatlant alkotott, akinek hírneve Szegedet gazdagítja. Czúcz Ottó 1966-ban megkezdett egyetemi tanulmányai óta vallja magát szegedi polgárnak.

Egyetemi oktatói, kutatói, tudományszervezői tevékenysége mellett a szegedi tudásközpont irányításában is szerepet vállalt, volt a jogi kar dékánja, 1992–97 között pedig rektorhelyettesi tiszteletet töltött be. Nemzetközi elismertségű tudományos tevékenysége a munka- és szociális jog világához kapcsolódik. Majdnem hat éve volt alkotmánybíró, amikor – 2004 májusában – az európai közösséghez csatlakozott Magyarország őt delegálta az uniós Elsőfokú Bíróság testületébe.

SÜLYOK ERZSÉBET

A tudományos kuratórium díjazottja: Gábor Miklós

Nincs itt titok. A professzor, aki pillanatnyilag, 87 esztendőskorában is egy új könyvön dolgozik, meg tudja mondani, mi szükséges olyan páratlan életmű létrehozásához, mint az övé. Azt mondja: invenció. És kell kitartás, akarat, energia. Szisztematikus agy, az erős összpontosítás képessége, jó memória és remeteélet. Ezt a legutóbbit kétségekkel fogadja az ember, ha tudja, hogy dr. Gábor Miklós zene- és irodalomrajongó. Nem az ő érdeme, mondja, beleszületett a zenébe, édesanyja valaha Fricsay Ferencet is tanította hegedülni. Édesapja újságíró volt Szegeden. Ő maga pedig egy zseni mellett kezdhetné a pályáját. – Sose felejttem el: Jancsó Miklós professzor hosszú, fekete kabátban járkált az intézetben. Nem volt fűtés. 1945-öt

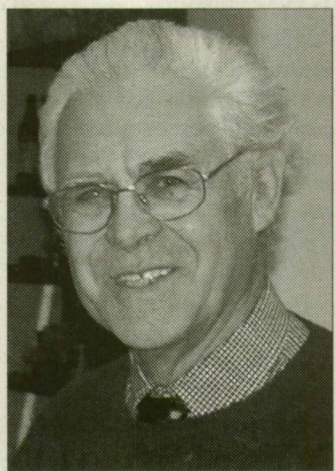
írtunk, a kék olajjal foglalkoztam. Bruckner Győző szólt, hogy az 1-es belklinika pincéjében van egy rézből készült desztillálóberendezés. Egy fürdőszobakályha is került, így sikerült előállítani a klinikai kipróbálásra szánt mennyiséget.

Ez 1947-ben történt: a kamillavirágból előállított kék olaj, az azután ma is gyógyszerári forgalomban van, világszerte. És egyetlen, páratlan a világon az a könyv is, amelynek megjelenésekor az alkotója 82 esztendősként volt: Egérűl gyulladási modellek és farmakológiai alkalmazások. Háromszáz kísérleti úton előidézett gyulladás, rengeteg új vegyület – szintetikusak, növényi, tengeri eredetű kivonatok... De unikum a hajszálerek átjárhatóságának gyógyszeres befolyásolásával foglalkozó könyv is: Jancsó professzor írt hozzá előszót, akinek ebben a műfajban ez az egyetlen írása. Szent-Györgyi Albert írta az előszavát Gábor professzornak a flavonoidok gyulladásgátló hatását vizsgáló könyvéhez. Egy másik Nobel-díjas, J. R. Vane a növényi eredetű gyulladásgátló anyagokról kért fejezetet a szegedi kutatótól – farmakológiai kézikönyvébe. Az amerikai világsikerű könyvsorozat, A molekuláris biológia módszerei 225. kötetébe írt fejezet megjelenésekor Gábor professzor 85 éves volt.

Most is naponta reggel fél nyolckor kezd az intézetben.

A művészeti kuratórium díjazottja: Tóth Sándor

Tóth Sándor 1933-ban Miskolcon született, ott érettségizett, majd Kisfaludi Strobl Zsigmond növendékeként 1959-ben diplomázott a Magyar Képzőművészeti Főiskola szobrász szakán. Hódmezővásárhelyen kezdte pályáját, 1961-ben Szegedre hívták, hogy Tápai Antallal együtt irányítsa az akkor alakuló művészeti gimnázium megszervezését. Számos neves szobrászművész, többek között Kalmár Márton és Fritz Mihály is tanítványa volt, mesterének vallja őt Lapis András is. Szegeden 1964-ben jelentkezett először önálló kiállítással. A tanítással párhuzamosan alkotóművészi pályafutása is kibontakozott, sorra nyerte a különböző díjakat. 1974-ben megkapta a fienzei Giorgio Vasari Nemzetközi Éremverseny harmadik díját. Ugyanabban az esztendőben Nyíregyházán kapott műteremlakást. Bár alkotómunkája ezután inkább a szabolcsi megyeszékhelyhez kötötte, szegedi maradt, hiszen családjával nem költözött el a Tisza partjára. 1977-ben kezdeményezésére hozták létre a Nyíregyháza-sóstói Nemzetközi Éremművészeti és Képzőművészeti Alkotótábor. Szegedi templomkapujáért megkapta VI. Pál pápa ezüstérmét, 1982-ben Munkácsy-díjjal tüntették ki. 1988-ban a bécsi Kunsthistorisches Museum-ban rendezték meg kiállítását,

FOTÓ: DM/DV

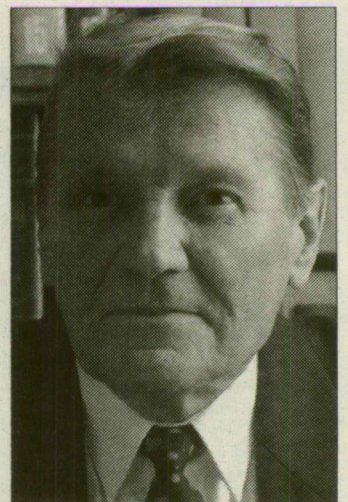
ahol az éremtárban ő volt az első élő magyar művész, aki önálló tárlatra kapott lehetőséget. 1993-ban szentelték fel egyik legjelentősebb művét, a máriapócsi görög katolikus kegytemplom bronz domborműves kapuját. 1994-ben Colorado Springsben, az Amerikai Numizmatikai Múzeum hívta meg önálló tárlattal. 1995-ben elnyerte Ravenna városának aranyérmét. Munkáit a Magyar Nemzeti Galériától a Vatikáni Pápai Műgyűjteményekig számos rangos múzeum őrzi. A szegedi dombban áll veretes bronz püspöki széke. Mai éremművészetünk egyik legjelesebb képviselőjének tartják. Tavaly avatták fel az egri székesegyházban több mint hét méter magas, bronz domborműves kapuját, amely a bazilika főbejáratát díszíti.

A társadalmi kuratórium díjazottja: Vörös László

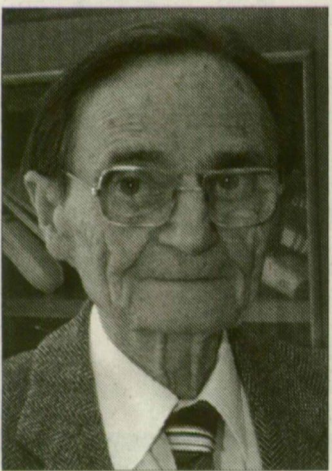
Vörös László Mélykúton született 1934-ben. Kiskunhalason érettségizett, majd 1962-ben a szegedi egyetemen szerzett magyar-történelem szakos középiskolai tanári oklevelet. A diploma után az egyetem újkori magyar irodalomtörténeti tanszékére került oktatónak, ahol nemcsak irodalomtörténetet, hanem verstant, esztétikát, műfajelméletet is tanított. Már ekkor publikált a Tiszatájban, esztétikai és filozófiai tanulmányait számos szaklap is közölte. 1965-ben lett a filozófiai tudományok kandidátusa. Egyetemi oktatómunkája mellett 1967-től a Tiszatáj rovatvezetője, 1975-től 1986-ig az irodalmi folyóirat főszerkesztője volt. 1986 nyarán Annus Józseffel és Olasz Sándorral együtt őt is leváltották a betöltött lap éléről. Az 1989-es rehabilitáció után 1989-től 1997-ig a Tiszatáj szerkesztőbizottságának elnöke volt, ma is tagja a Tiszatáj Alapítvány kuratóriumának. 1996 és 2000 között a Duna Televízió kuratóriuma elnökségének tagjaként is dolgozott. Közel kétszáz tanulmánya, kritikája jelent meg.

A közelmúltban látott napvilágot a Tiszatáj Könyvek-sorozatban a Szigorúan ellenőrzött mondatok című könyve. Tizenkét éven ke-

resztül készítette feljegyzéseit a központi főszerkesztői értekezleteken – ezekre építve mutatja be kötetében a korszak politikai légkörét. Írása több mint visszaemlékezés, személyes élménybe-számoló – nemcsak azok számára tanulságos olvasmány, akik átérték a kádári puha diktatúra éveit, hanem haszonnal forgathatják azok is, akiket érdekelnek a hetvenes-nyolcvanas évek kultúrpolitikai történései, például a Weöres-, a Mészöly- vagy a Juhász Ferenc-vita. Vörös Lászlót tavaly, 70. születésnapján barátai és tisztelői egy róla szóló kiadvánnyal köszöntötték, amelyből kiváglott ember-sége, tisztasága és tisztessége.

FOTÓ: GYENES KÁLMÁN

FOTÓ: GYENES KÁLMÁN